

Preliminär utgåva

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 1 augusti 2022 (*)

”Begäran om förhandsavgörande – Förordning (EU) nr 604/2013 – Kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd – Artiklarna 8.2 och 27.1 – Ensamkommande barn med en släkting som vistas lagligt i en annan medlemsstat – Denna medlemsstats beslut att avslå framställan om övertagande av den underårige – Den underåriges eller dennes släktings rätt till ett effektivt rättsmedel mot avslagsbeslutet – Artiklarna 7, 24 och 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Barnets bästa”

I mål C-19/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (Distriktsdomstolen i Haag, sammanträdesort Haarlem, Nederländerna) genom beslut av den 12 januari 2021, som inkom till domstolen den 13 januari 2021, i målet

I,

S

mot

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen),

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice ordföranden L. Bay Larsen, avdelningsordförandena A. Arabadjiev, K. Jürimäe, C. Lycourgos, I. Jarukaitis och N. Jääskinen samt domarna M. Ilešič, J.-C. Bonichot (referent), M. Safjan, A. Kumin, L. Arastey Sahún, M. Gavalec, Z. Csehi och O. Spineanu-Matei,

generaladvokat: N. Emiliou,

justitiesekreterare: handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 11 januari 2022,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- I och S, genom N.C. Blomjous och A. Hoftijzer, advocaten,
- Nederländernas regering, genom M.K. Bulterman, H.S. Gijzen och P. Huurnink, samtliga i egenskap av ombud,
- Belgiens regering, genom M. Jacobs och M. Van Regemorter, båda i egenskap av ombud,
- Greklands regering, genom M. Michelogiannaki, i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom A.-L. Desjonquères och D. Dubois, båda i egenskap av ombud,
- Schweiz regering, genom S. Lauper, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom A. Azema, C. Cattabriga och G. Wils, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 7 april 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) och artikel 27.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 2013, s. 31) (nedan kallad Dublin III-förordningen).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan de egyptiska medborgarna I och S och Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (statssekreterare med ministerlika befogenheter för säkerhets- och justitiefrågor) (nedan kallad staatssecretaris) angående dennes avslag på en framställan från de grekiska myndigheterna om övertagande av I.

Tillämpliga bestämmelser

3 I skälen 4, 5, 9, 13, 14, 16, 19 och 39 i Dublin III-förordningen anges följande:

”(4) I slutsatserna från [det särskilda mötet i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999] förklarades också att [det gemensamma europeiska asylsystemet (Ceas)] på kort sikt bör omfatta ett tydligt och praktiskt genomförbart sätt att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en asylansökan.

(5) En sådan metod bör bygga på objektiva kriterier, som är rättvisa för både medlemsstaterna och de berörda personerna. Den bör särskilt göra det möjligt att snabbt fastställa ansvarig medlemsstat, för att garantera faktisk tillgång till förfarandena för beviljande av internationellt skydd och inte äventyra målet att behandla ansökningar om internationellt skydd snabbt.

...

(9) Mot bakgrund av resultaten av de utvärderingar av den första etappens instrument som genomförts, är det lämpligt att i detta skede bekräfta de principer som ligger till grund för [rådets] förordning (EG) nr 343/2003 [av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredjeland har gett in i någon medlemsstat (EUT L 50, 2003, s. 1)] och samtidigt, på grundval av gjorda erfarenheter, göra nödvändiga förbättringar för att öka effektiviteten i Dublinsystemet och i det skydd som beviljas personer som ansöker om internationellt skydd enligt det systemet. ...

...

(13) I enlighet med Förenta nationernas konvention av år 1989 om barnets rättigheter och [stadgan] bör barnets bästa komma i främsta rummet vid tillämpningen av denna förordning. ...

(14) I enlighet med Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och med [stadgan] bör respekten för familjelivet vara en fråga av största vikt för medlemsstaterna vid tillämpningen av denna förordning.

...

(16) För att säkerställa full respekt för principen om familjens enhet och hänsyn till barnets bästa, bör förekomsten av ett beroendeförhållande mellan en sökande och dennes barn, syskon eller förälder på grund av sökandens graviditet eller moderskap, hälsotillstånd eller höga ålder göras till ett bindande ansvarskriterium. Om sökanden är ett ensamkommande barn bör även närvaron av en familjemedlem eller en släkting som kan ta hand om honom eller henne, på en annan medlemsstats territorium, göras till ett bindande ansvarskriterium.

...

(19) För att garantera ett effektivt skydd av den berörda individens rättigheter är det viktigt att fastställa rättssäkerhetsgarantier och rätten till ett effektivt rättsmedel i samband med beslut om överföring till den ansvariga medlemsstaten, särskilt i enlighet med artikel 47 i [stadgan]. För att säkerställa respekten för internationell rätt bör ett effektivt rättsmedel för sådana beslut omfatta prövning såväl av tillämpningen av denna förordning som av den

rättsliga och faktiska situationen i den medlemsstat till vilken den sökande överförs.

...

(39) Denna förordning respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns särskilt i [stadgan]. Förordningen syftar särskilt till att trygga full respekt för den rätt till asyl som garanteras i artikel 18 i stadgan och för de rättigheter som erkänns i artiklarna 1, 4, 7, 24 och 47 i stadgan. Denna förordning bör därför tillämpas i enlighet med detta.”

4 I artikel 1 i denna förordning, som har rubriken ”Syfte”, föreskrivs följande:

”I denna förordning fastställs kriterier och mekanismer för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som lämnats in i en av medlemsstaterna av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person (nedan kallad *den ansvariga medlemsstaten*).”

5 I artikel 2 i denna förordning, som har rubriken ”Definitioner”, anges följande:

”I denna förordning gäller följande definitioner:

...

b) *ansökan om internationellt skydd*: en ansökan om internationellt skydd i den mening som avses i artikel 2 h i [Europaparlamentets och rådets] direktiv 2011/95/EU [av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT, L 337, 2011, s. 9)].

...

d) *prövning av ansökan om internationellt skydd*: alla de prövningsåtgärder, beslut eller avgöranden som ankommer på de behöriga myndigheterna rörande en ansökan om internationellt skydd enligt [Europaparlamentets och rådets] direktiv 2013/32/EU [av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, 2013, s. 60)] och direktiv 2011/95/EU, med undantag för förfarandena för att fastställa ansvarig medlemsstat i enlighet med denna förordning.

...

g) *familjemedlemmar*: följande familjemedlemmar till den sökande, om dessa befinner sig på medlemsstaternas territorium och under förutsättning att familjen existerade redan i ursprungslandet:

...

— Om sökanden är underårig och ogift, fadern, modern eller en annan vuxen som ansvarar för sökanden enligt lag eller praxis i den medlemsstat där den vuxna befinner sig.

...

h) *släkting*: Sökandens vuxna faster/moster eller farbror/morbror eller mor- eller farförälder, som befinner sig på en medlemsstats territorium, oavsett om sökanden är född inom eller utom äktenskapet eller adopterad enligt nationell rätt.

i) *underårig*: en tredjelandsmedborgare eller en statslös person under 18 år.

j) *ensamkommande barn*: underårig som anländer till medlemsstaternas territorium utan att vara i sällskap med en vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne, så länge han eller hon inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen; det gäller även en underårig som lämnas utan medföljande vuxen efter att ha anlånt till medlemsstaternas territorium.

...”

6 Artikel 5 i samma förordning, som har rubriken ”Personlig intervju”, har följande lydelse:

”1. I syfte att underlätta förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat ska den fastställande medlemsstaten genomföra en personlig intervju med sökanden. Intervjun ska också ge sökanden möjlighet att ta till sig den information som denne tillhandahållits i enlighet med artikel 4.

...

6. Den medlemsstat som genomför den personliga intervjun ska göra en skriftlig sammanfattning som åtminstone ska innehålla de viktigaste uppgifter som sökanden har lämnat vid intervjun. Denna sammanfattning kan göras i form av en rapport eller ett standardformulär. Medlemsstaten ska se till att sökanden och/eller den juridiska rådgivaren eller annan rådgivare som företräder sökanden i god tid får tillgång till sammanfattningen.”

7 I artikel 6 i Dublin III-förordningen, som har rubriken ”Skydd för underåriga”, anges följande:

”1. Barnets bästa ska vara en fråga av största vikt för medlemsstaterna vid alla förfaranden som föreskrivs i denna förordning.

...

3. Vid bedömningen av barnets bästa ska medlemsstaterna samarbeta nära med varandra och särskilt ta vederbörlig hänsyn till följande faktorer:

a) Möjligheterna till familjeåterförening.

...

4. Vid tillämpning av artikel 8 ska den medlemsstat där det ensamkommande barnet lämnade in ansökan om internationellt skydd så snart som möjligt vidta lämpliga åtgärder för att identifiera de familjemedlemmar, syskon eller släktingar till det ensamkommande barnet som befinner sig på medlemsstaternas territorium, samtidigt som man värnar om barnets bästa.

...”

8 Kapitel III i denna förordning, som har rubriken ”Kriterier för att fastställa ansvarig medlemsstat, består av artiklarna 7–15”.

9 Artikel 8 i förordningen har rubriken ”Underåriga”. I artikel 8.1–8.4 föreskrivs följande:

”1. Om sökanden är ett ensamkommande barn ska ansvarig medlemsstat vara den där en familjemedlem eller ett syskon till det ensamkommande barnet lagligen vistas, förutsatt att det är för den underåriges bästa. Om den sökande är en gift underårig vars make eller maka inte lagligen vistas på medlemsstaternas territorium, ska ansvarig medlemsstat vara den medlemsstat där fadern, modern eller en annan vuxen som enligt lag eller praxis i den medlemsstaten ansvarar för den underåriga eller syskon, lagligen vistas.

2. Om den sökande är ett ensamkommande barn och har en släkting som vistas lagligt i en annan medlemsstat och det vid en individuell prövning har fastställts att släktingen kan ta hand om honom eller henne, ska den medlemsstaten sammanföra den underåriga med släktingen och vara ansvarig medlemsstat, förutsatt att det är för den underåriges bästa.

3. Om familjemedlemmar, syskon eller släktingar som avses i punkterna 1 och 2 vistas i mer än en medlemsstat, ska ansvarig medlemsstat fastställas på grundval av vad som är bäst för det ensamkommande barnet.

4. I frånvaro av en familjemedlem, ett syskon eller en släkting som avses i punkterna 1 och 2 ska ansvarig medlemsstat vara den där den underåriga har lämnat in sin ansökan om internationellt skydd förutsatt att det är för den underåriges bästa.”

10 I artikel 9 i samma förordning, som har rubriken ”Familjemedlemmar som har beviljats internationellt skydd”, föreskrivs följande:

”Om en familjemedlem till sökanden, oberoende av om familjen bildades redan i ursprungslandet, har beviljats rätt att i egenskap av person som beviljats internationellt skydd vistas i en medlemsstat, ska den medlemsstaten ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd, om de berörda personerna skriftligen uttryckt önskemål om detta.”

11 I artikel 10 i Dublin III-förordningen, som har rubriken ”Familjemedlemmar som har ansökt om internationellt skydd”, anges följande:

”Om en familjemedlem till sökanden befinner sig i en medlemsstat och har lämnat in en ansökan om internationellt skydd i den medlemsstaten som ännu inte blivit föremål för ett första beslut i sak, ska medlemsstaten i fråga ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd, om de berörda personerna skriftligen uttryckt önskemål om detta.”

12 Artikel 21 i denna förordning har rubriken ”Framställan om övertagande”. I artikel 21.1 föreskrivs följande:

”Om en medlemsstat som har mottagit en ansökan om internationellt skydd bedömer att en annan medlemsstat ska ansvara för prövningen av denna ansökan, får den förstnämnda medlemsstaten så snart som möjligt och i vart fall inom tre månader från det att asylansökan lämnades in enligt artikel 20.2 anmoda den senare medlemsstaten att överta sökanden.

...

Om framställan om övertagande av en sökande inte görs inom de tidsfrister som anges i första och andra styckena, ska den medlemsstat där ansökan om internationellt skydd lämnades in ansvara för prövningen.”

13 Artikel 27 i denna förordning har rubriken ”Rättsmedel”. I artikel 27.1 föreskrivs följande:

”En sökande ... ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel, i form av överklagande eller omprövning i domstol av de faktiska och rättsliga omständigheterna när det gäller [beslutet] om överföring.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

14 I, som är egyptisk medborgare, lämnade den 23 december 2019, medan han fortfarande var underårig in en ansökan om internationellt skydd i Grekland. I ansökan uppgav I att han önskade återförenas med sin farbror/morbror, S, även han egyptisk medborgare, som vistades lagligt i Nederländerna och som hade samtyckt till detta.

15 Med stöd av artikel 8.2 i Dublin III-förordningen gjorde de grekiska myndigheterna den 10 mars 2020 en framställan om övertagande till de behöriga myndigheterna i Nederländerna, mot bakgrund av att en släkting till I, i den mening som avses i artikel 2 h i denna förordning, vistades lagligt i Nederländerna och kunde ta hand om honom.

16 Den 8 maj 2020 avslog staatssektaris framställan med motiveringen att det inte gick att fastställa I:s identitet och följaktligen inte heller familjebandet till S.

17 Den 28 maj 2020 begärde de grekiska myndigheterna med stöd av artikel 5.2 i kommissionens förordning (EG) nr 1560/2003 av den 2 september 2003 om tillämpningsföreskrifter till rådets förordning (EG) nr 343/2003 (EUT L 222, 2003, s. 3) att de nederländska myndigheterna skulle ompröva sitt beslut. Den 11 juni 2020 meddelade staatssektaris att denne vid omprövning inte funnit skäl att ändra det tidigare beslutet.

18 I och S invände också mot beslutet att avslå framställan om övertagande.

19 Den 26 juni 2020 avvisade staatssektaris denna invändning, med motiveringen att Dublin III-förordningen inte ger personer som ansöker om internationellt skydd rätt att bestrida ett beslut om avslag på en framställan om övertagande.

20 Samma dag, den 26 juni 2020, överklagade I och S detta beslut till Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem (Distriktsdomstolen i Haag, sammanträdesort Haarlem, Nederländerna) och gjorde gällande att de var för sig hade rätt att överklaga beslutet till domstol enligt artikel 27.1 i Dublin III-förordningen.

21 Mot denna bakgrund beslutade Rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (Distriktsdomstolen i Haag, sammanträdesort Haarlem) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

”1) Ska artikel 27 i [Dublin III-förordningen], i förekommande fall jämförd med artikel 47 i stadgan, tolkas så, att den anmodade medlemsstaten är skyldig att ge en sökande som vistas i den anmodande medlemsstaten och önskar överföring i enlighet med artikel 8 (eller artikel 9 eller artikel 10) i förordningen, eller en släkting till sökanden i den mening som avses i artiklarna 8, 9 eller 10 i förordningen, tillgång till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot ett beslut om avslag på framställan om övertagande?

2) För det fall den första frågan ska besvaras nekande och rätten till ett effektivt rättsmedel inte kan grundas på artikel 27 i [Dublin III-förordningen], ska artikel 47 i stadgan – jämförd med den grundläggande rätten till familjens enhet och hänsyn till barnets bästa (såsom dessa principer stadgas i artiklarna 8–10 och skäl 19 i [Dublin III-förordningen]) – tolkas så, att den anmodade medlemsstaten är skyldig att ge en sökande som vistas i den anmodande medlemsstaten och önskar överföring i enlighet med artiklarna 8–10 i förordningen, eller en släkting till sökanden i den mening som avses i artiklarna 8–10 i förordningen, tillgång till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot ett beslut om avslag på framställan om övertagande?

3) För det fall fråga 1 eller fråga 2 (andra delen) ska besvaras jakande, på vilket sätt och av vilken medlemsstat ska den anmodade medlemsstatens avslagsbeslut och rätten till ett rättsmedel mot detta meddelas sökanden, eller dennes släkting?”

Förfarandet vid domstolen

22 Den hänskjutande domstolen har ansökt om att målet ska handläggas enligt det förfarande för brådskande mål om förhandsavgörande som föreskrivs i artikel 107 i domstolens rättegångsregler. Den 27 januari 2021 beslutade domstolen, på förslag av referenten och efter att ha hört generaladvokaten, att det saknades anledning att bifalla ansökan, bland annat av det skälet att I, som blev myndig den 5 november 2020, inte var frihetsberövad.

23 Domstolens ordförande beslutade emellertid den 9 september 2021 att målet skulle handläggas med förtur i enlighet med artikel 53.3 i rättegångsreglerna.

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande anmärkningar

24 Den hänskjutande domstolen har i sin första och sin andra fråga hänvisat till en sökande som önskar överföras i enlighet med artikel 8 eller artiklarna 9 eller 10 i Dublin III-förordningen, samt till en släkting som den hänskjutande domstolen anser omfattas av dessa artiklar.

25 Av beslutet om hänskjutande framgår emellertid att den aktuella framställan om övertagande avser en tredjelandsmedborgare som ansöker om internationellt skydd, som uppehåller sig i den anmodande medlemsstaten och som vid tidpunkten för inlämnandet av ansökan var ett ensamkommande barn, i den mening som avses i artikel 2 j i Dublin III-förordningen, vilket är avgörande för klassificeringen av en sökande som ”underårig” vid tillämpningen av denna förordning (se, analogt, dom av den 12 april 2018, A och S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 64). Sökanden önskar återförenas med en person som han påstår är hans farbror/morbror och som bor i den anmodade medlemsstaten.

26 Domstolen påpekar att en underårig sökandes farbror/morbror, såvida denne inte är ansvarig för sökanden enligt lagstiftning eller praxis i den medlemsstat där den underårige befinner sig, är en av sökandenas släktingar, i den mening som avses i artikel 2 h i Dublin III-förordningen, och inte en av sökandens familjemedlemmar, i den mening som avses i artikel 2 g i förordningen.

27 Kriterierna för att fastställa ansvarig medlemsstat när det gäller ett ensamkommande barn som ansöker om internationellt skydd preciseras i artikel 8 i Dublin III-förordningen och en sådan situation som den här aktuella regleras i artikel 8.2 i förordningen. Det är således med stöd av denna bestämmelse som de grekiska myndigheterna har krävt att de nederländska myndigheterna ska överta I.

28 Artiklarna 9 och 10 i Dublin III-förordningen, vilka rör den situationen där familjemedlemmar till en sökande

vilka beviljats internationellt skydd eller vilka själva har ansökt om internationellt skydd befinner sig i en medlemsstat. Dessa bestämmelser förefaller inte heller vara relevanta för det nationella målet.

29 Under dessa omständigheter ska prövningen av den första och den andra frågan begränsas till den situationen där framställan om övertagande grundas på artikel 8.2 i Dublin III-förordningen.

Den första och den andra frågan

30 Den hänskjutande domstolen har ställt den första och den andra frågan, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 27.1 i Dublin III-förordningen, jämförd med artikel 47 i stadgan, ska tolkas så, att den medlemsstat som en framställan om övertagande enligt artikel 8.2 i förordningen riktas till är skyldig att ge det ensamkommande barn, i den mening som avses i artikel 2 j i förordningen, som har ansökt om internationellt skydd, eller barnets släkting, i den mening som avses i artikel 2 h i samma förordning, rätt till ett rättsmedel mot beslutet om avslag på framställan om övertagande, eller, om så inte är fallet, huruvida en sådan rätt följer direkt av artikel 47 i stadgan, jämförd med artiklarna 7 och 24.2 däri.

31 Enligt artikel 27.1 i Dublin III-förordningen ska den som ansöker om internationellt skydd ha rätt till ett effektivt rättsmedel, i form av överklagande eller omprövning i domstol av de faktiska och rättsliga omständigheterna när det gäller beslutet om överföring.

32 Även om en bokstavlig tolkning av denna bestämmelse endast förefaller ge den som ansöker om internationellt skydd rätt att överklaga ett beslut om överföring utesluter bestämmelsens lydelse emellertid inte att ett ensamkommande barn även ges rätt att överklaga ett beslut om avslag på en framställan om övertagande med stöd av artikel 8.2 i Dublin III-förordningen.

33 Vidare erinras om att enligt domstolens fasta praxis ska bestämmelserna i unionens sekundärrätt tolkas och tillämpas med iakttagande av grundläggande rättigheter (dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkt 60).

34 Domstolen påpekar dessutom att det i skäl 39 i Dublin III-förordningen understryks att unionslagstiftaren fäster vikt vid att de grundläggande rättigheter som erkänns i bland annat artiklarna 7, 24 och 47 i stadgan iakttas fullt ut och att denna förordning ”därför [bör] tillämpas i enlighet med detta”.

35 Under dessa omständigheter ska inte enbart lydelsen av artikel 27.1 i Dublin III-förordningen beaktas, utan även bestämmelsens mål, dess allmänna systematik och det sammanhang i vilket den ingår, och särskilt hur den har utvecklats i det system i vilket den ingår, för att avgöra om denna bestämmelse, jämförd med artiklarna 7, 24 och 47 i stadgan, kräver att det finns ett rättsmedel mot ett sådant beslut om avslag på en framställan om övertagande.

36 Domstolen påpekar i detta avseende att det i artikel 47 i stadgan föreskrivs att var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i den artikeln. Denna rättighet motsvaras av medlemsstaternas skyldighet enligt artikel 19.1 andra stycket FEU att fastställa de möjligheter till överklagande som behövs för att säkerställa ett effektivt domstolsskydd inom de områden som omfattas av unionsrätten (dom av den 6 oktober 2020, État luxembourgeois (Rätt att överklaga en begäran om upplysningar i skattefrågor), C-245/19 och C-246/19, EU:C:2020:795, punkt 47).

37 Vad gäller asylsystemet följer det av domstolens praxis att unionslagstiftaren, inom ramen för Dublin III-förordningen, inte har inskränkt sig till att införa bestämmelser som uteslutande reglerar förhållandena mellan medlemsstaterna i syfte att fastställa ansvarig medlemsstat, utan har haft för avsikt att göra de asylsökande delaktiga i detta förfarande genom att ålägga medlemsstaterna en skyldighet att underrätta dem om kriterierna för att fastställa ansvarig medlemsstat, att bereda dem tillfälle att lägga fram ytterligare information för att kriterierna ska kunna tillämpas korrekt och att garantera dem ett effektivt rättsmedel mot ett eventuellt beslut om överföring som kan komma att fattas efter det att förfarandet genomförts (se, för ett likande resonemang, dom av den 7 juni 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, punkt 51).

38 Domstolen har preciserat att det, vad gäller de målsättningar som eftersträvas med Dublin III-förordningen, framgår av skäl 9 i förordningen att den, samtidigt som den bekräftar de principer som ligger till grund för förordning nr 343/2003, är avsedd att, på grundval av gjorda erfarenheter, göra nödvändiga förbättringar inte bara för att öka effektiviteten i Dublinsystemet utan även i det skydd som beviljas asylsökande, vilket särskilt säkerställs genom det domstolsskydd som de har rätt till (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juni 2016, Ghezelbash,

C-63/15, EU:C:2016:409, punkt 52).

39 Domstolen har tillagt att en restriktiv tolkning av omfattningen av det rättsmedel som föreskrivs i artikel 27.1 i Dublin III-förordningen i synnerhet skulle kunna stå i strid med uppnåendet av denna målsättning genom att de övriga rättigheter som asylsökande ges enligt denna förordning framtogs sin ändamålsenliga verkan. Det finns en risk för att skyldigheterna enligt artikel 5 i denna förordning, att bereda asylsökande tillfälle att lägga fram ytterligare information för att kriterierna i förordningen ska kunna tillämpas korrekt och att garantera dem tillgång till sammanfattningar av genomförda intervjuer, förlorar sin ändamålsenliga verkan om en oriktig tillämpning av kriterierna, i förekommande fall en tillämpning som inte beaktar den information som lagts fram av sökandena, inte kunde kontrolleras av en domstol. (dom av den 7 juni 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, punkt 53).

40 Domstolen har således funnit att artikel 27.1 i Dublin III-förordningen, jämförd med skäl 19 i samma förordning, ska tolkas så, att en asylsökande, i samband med överklagandet av ett beslut om överföring av vederbörande, får åberopa en felaktig tillämpning av ett av de i kapitel III i förordningen angivna kriterierna för att fastställa ansvarig medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juni 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, punkt 61 samt domslutet).

41 Vad gäller iakttagandet av det obligatoriska ansvarskriteriet i artikel 8.2 i Dublin III-förordningen får domstolsskyddet för ett ensamkommande barn emellertid inte variera beroende på om sökanden är föremål för ett beslut om överföring, fattat av den anmodande medlemsstaten, eller ett beslut genom vilket den anmodade medlemsstaten avslår framställan om övertagande av sökanden.

42 I likhet med ett beslut om överföring kan nämligen ett beslut om avslag på en framställan om övertagande inskränka den rätt som ett ensamkommande barn i artikel 8.2 i Dublin III-förordningen ges att återförenas med en släkting som kan ta hand om honom eller henne, i samband med prövningen av hans eller hennes ansökan om internationellt skydd. I båda fallen måste det således vara tillåtet för det berörda ensamkommande barnet att väcka en talan för att göra gällande att nämnda rätt har åsidosatts, i enlighet med artikel 47 första stycket i stadgan och den rättspraxis som anges i punkt 36 i förevarande dom.

43 I förevarande fall är det således klarlagt att om I efter ankomsten till Grekland hade begett sig till Nederländerna och lämnat in sin ansökan om internationellt skydd där, i stället för i Grekland, och de grekiska myndigheterna i egenskap av första ankomststat hade godtagit övertagandet av I, så skulle han, i enlighet med artikel 27.1 i Dublin III-förordningen, obestriddligen ha haft rätt att överklaga de nederländska myndigheternas beslut om överföring på grundval av att en av hans släktingar var bosatt i Nederländerna.

44 I ett sådant fall skulle I således med framgång kunna göra gällande att den rättighet som han i egenskap av ensamkommande barn har enligt artikel 8.2 i Dublin III-förordningen har åsidosatts medan, såsom generaladvokaten påpekade i punkterna 70 och 87 i sitt förslag till avgörande, en sökande som stannar kvar i inresemedlemsstaten och lämnar in sin ansökan om internationellt skydd där berövas denna möjlighet, eftersom det i en sådan situation inte har antagits något beslut om överföring.

45 Härav följer att ett ensamkommande barn – för att kunna göra gällande ett åsidosättande av den rätt som följer av artikel 8.2 i Dublin III-förordningen och komma i åtnjutande av det effektiva skydd av sina rättigheter som förordningen enligt skäl 19 syftar till att införa – måste kunna överklaga ett beslut till domstol enligt artikel 27.1 i förordningen, inte bara för det fall den anmodande medlemsstaten antar ett beslut om överföring, utan även för det fall den anmodade medlemsstaten vägrar att överta den berörda personen.

46 Det som särskilt talar för en sådan tolkning är att artikel 8.2 i Dublin III-förordningen, såsom generaladvokaten påpekade i punkterna 52–56 i sitt förslag till avgörande, syftar till att säkerställa full respekt för de grundläggande rättigheter för ensamkommande barn som garanteras i artiklarna 7 och 24 i stadgan.

47 Unionsrätten, och särskilt artikel 7 i stadgan, i vilken rätten till respekt för privatlivet och familjelivet erkänns, innebär visserligen inte att det föreligger en generell rätt att bevara den utvidgade familjens enhet. Eftersom nämnda artikel 7 ska tolkas mot bakgrund av artikel 24.2 i stadgan, enligt vilken barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – Underårigt barn), C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 34), och artikel 6.1 i Dublin III-förordningen, ska ett ensamkommande barns intresse av att förenas med medlemmar av sin utvidgade familj i samband med prövningen av hans eller hennes ansökan om internationellt skydd emellertid anses

omfattas av skyddet i dessa bestämmelser. Domstolen erinrar i detta sammanhang även om att det, såsom framhålls i skäl 13 i förordningen, bör införas särskilda rättssäkerhetsgarantier för ensamkommande barn på grund av deras särskilda sårbarhet. Även om det enligt artikel 8.2 i nämnda förordning krävs att fastställandet av den medlemsstat där det ensamkommande barnets släkting vistas som ansvarig medlemsstat ska vara ”för den underåriges bästa”, framgår det av denna bestämmelse, skälen 14 och 16 samt artikel 6.3 a och 6.4 i samma förordning att respekten för familjelivet, och närmare bestämt möjligheten för ett ensamkommande barn att sammanföras med en släkting som kan ta hand om honom eller henne under behandlingen av hans eller hennes ansökan ska anses vara till barnets bästa (se, analogt, dom av den 23 januari 2019, M.A. m.fl., C-661/17, EU:C:2019:53, punkt 89).

48 I artikel 24.1 i stadgan anges dessutom att barn har rätt till det skydd och den omvårdnad som behövs för deras välfärd, samt att deras åsikter ska beaktas i frågor som rör barnen i förhållande till deras ålder och mognad.

49 Ett ensamkommande barn som ansöker om internationellt skydd måste därför kunna göra gällande sina rättigheter enligt artiklarna 7 och 24.2 i stadgan och artikel 8.2 i Dublin III-förordningen vid domstol för att rättsligt och faktiskt bestrida ett beslut om avslag på en framställan om övertagande, såsom det beslut som är i fråga i det nationella målet.

50 Vad däremot gäller sökandens släkting, i den mening som avses i artikel 2 j i Dublin III-förordningen, som är bosatt i den anmodade medlemsstaten, påpekar domstolen att artikel 27.1 i denna förordning inte ger denne rätt att överklaga. Dessutom ger varken artiklarna 7 och 24.2 i stadgan eller artikel 8.2 i Dublin III-förordningen släktingen några rättigheter som denne skulle kunna göra gällande vid domstol mot ett sådant avslagsbeslut, vilket innebär att släktingen inte heller kan åberopa en rätt att överklaga ett sådant beslut med stöd av enbart artikel 47 i stadgan.

51 Domstolen kan inte heller godta den franska regeringens argument att den domstol som har att pröva ett överklagande av ett beslut om avslag på en framställan om övertagande endast har mycket begränsade befogenheter, eftersom den i de allra flesta fall endast kan konstatera att de tidsfrister som anges i artikel 21.1 i Dublin III-förordningen har löpt ut, och enligt artikel 21.1 tredje stycket är skyldig att bekräfta att ansvaret för att pröva asylansökan automatiskt övergår till den medlemsstat där ansökan om internationellt skydd lämnades in.

52 I motsats till vad den franska regeringen har gjort gällande finner domstolen nämligen inget stöd för detta argument i domen av den 26 juli 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587), eftersom domstolen i den domen endast uttalade sig i frågan om huruvida en sökande av internationellt skydd kan åberopa ett åsidosättande av en frist som föreskrivs i artikel 21.1 i förordningen.

53 För det fall den framställan om övertagande som sedermera avslogs lämnades in inom de tidsfrister som föreskrivs i artikel 21.1 i Dublin III-förordningen, utgör kravet på att rättsmedel inför domstol ska vara effektiva vidare hinder för att det – av det skälet att ett överklagande av ett sådant avslagsbeslut skulle leda till att dessa tidsfrister överskrids – inte vidtas de åtgärder som krävs till följd av att ett beslut om avslag på framställan om övertagande eventuellt är rättsstridigt.

54 Av domstolens fasta praxis följer visserligen att det för ensamkommande barn är viktigt att inte mer än nödvändigt förlänga förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat, vilket i princip innebär att de inte ska överföras till någon annan medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 juni 2013, MA m.fl., C-648/11, EU:C:2013:367, punkterna 55 och 61). Medlemsstaterna är likväl skyldiga att iaktta de specifika kriterier för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för prövningen av en ansökan om internationellt skydd för underåriga som föreskrivs i artikel 8.2 i Dublin III-förordningen, vilka ska tillämpas med barnets bästa för ögonen och vilka just syftar till att barnets bästa beaktas inom ramen för detta förfarande. Domstolen har dessutom redan slagit fast, med avseende på Dublin III-förordningen, att unionslagstiftaren inte har haft för avsikt att offra sökandes domstolsskydd för att tillgodose kravet på en skyndsam handläggning av ansökningar om internationellt skydd (dom av den 7 juni 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, punkt 57). Detta konstaterande gäller i synnerhet i fråga om att ge företräde åt de särskilda rättssäkerhetsgarantier som föreskrivs för att skydda ensamkommande barn.

55 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första och den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 27.1 i Dublin III-förordningen, jämförd med artiklarna 7, 24 och 47 i stadgan, ska tolkas så, att den medlemsstat som en framställan om övertagande enligt artikel 8.2 i förordningen riktas till är skyldig att ge det ensamkommande barn, i den mening som avses i artikel 2 j i förordningen, som har ansökt om internationellt skydd, rätt till ett rättsmedel mot beslutet om avslag på framställan om övertagande, men inte barnets släkting, i den mening som avses i artikel 2 h i samma förordning.

Den tredje frågan

56 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få ett klagande av på vilket sätt och i vilken medlemsstat beslutet om avslag på en framställan om övertagande, enligt artikel 8.2 i Dublin III-förordningen, och möjligheten att överklaga detta beslut ska meddelas det ensamkommande barnet eller dess släkting.

57 Vad gäller det ensamkommande barnets släkting är det mot bakgrund av svaret på den första och den andra frågan inte nödvändigt att besvara denna fråga.

58 Vad gäller det ensamkommande barnet framgår det dessutom av beslutet om hänskjutande att beslutet om avslag på den framställan om övertagande som är i fråga i målet vid den nationella domstolen har meddelats I och att han har överklagat avslagsbeslutet i domstol.

59 Härav följer att svaret på den tredje frågan inte är nödvändigt för att avgöra tvisten i det nationella målet och att det därför inte finns någon anledning att besvara denna fråga.

Rättegångskostnader

60 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

Artikel 27.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat, jämförd med artiklarna 7, 24 och 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

ska tolkas så,

att den medlemsstat som en framställan om övertagande enligt artikel 8.2 i förordningen riktas till är skyldig att ge det ensamkommande barn, i den mening som avses i artikel 2 j i förordningen, som har ansökt om internationellt skydd rätt till ett rättsmedel mot beslutet om avslag på framställan om övertagande, men inte barnets släkting, i den mening som avses i artikel 2 h i samma förordning.

Underskrifter

* Rättegångsspråk: nederländska.